

ADVIES

nr. 43

van

22 mei 2024

Gelet op het feit dat de Commissie voor Aanvullende Pensioenen, opgericht krachtens art. 53 van de wet van 28 april 2003 (hierna “de WAP”), B.S. 15 mei 2003, als opdracht heeft advies te verstrekken, nemen de vertegenwoordigers van de werknemers, de pensioeninstellingen, de werkgevers en de gepensioneerden, bijgestaan door deskundigen, volgend advies aan:

**Ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de informatieverplichtingen in hoofde van de pensioeninstellingen met betrekking tot de kosten die van toepassing zijn op pensioentoezeggingen en bilaterale tweede pijlerproducten**

Op vraag van de minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, belast met Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris, van 18 april 2024, heeft de Commissie het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de informatieverplichtingen in hoofde van de pensioeninstellingen met betrekking tot de kosten die van toepassing zijn op pensioentoezeggingen en bilaterale tweede pijlerproducten, en het bijbehorende verslag aan de Koning, aan een analyse onderworpen.

Op vraag van de minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie, belast met Personen met een handicap, Armoedebestrijding en Beliris, heeft de Commissie het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de informatieverplichtingen in hoofde van de pensioeninstellingen met betrekking tot de kosten die van toepassing zijn op pensioentoezeggingen en bilaterale tweede pijlerproducten, en het bijbehorende verslag aan de Koning, aan een analyse onderworpen, en formuleert zij het volgende advies.

Gelet op de korte termijn waarbinnen de Commissie haar advies moet verstrekken, bevat dit advies nr. 43 de belangrijkste opmerkingen van de verschillende leden van de Commissie over dit ontwerp van koninklijk besluit en het bijbehorende verslag aan de Koning.

**COMMENTAAR**  
**VAN DE COMMISSIE VOOR AANVULLENDE PENSIOENEN**

met betrekking tot het ontwerp van koninklijk besluit tot vaststelling van de informatieverplichtingen in hoofde van de pensioeninstellingen met betrekking tot de kosten die van toepassing zijn op pensioentoezeggingen en bilaterale tweede pijlerproducten

### **1. Algemene overwegingen**

In het algemeen hecht de Commissie haar goedkeuring aan elk initiatief dat ertoe strekt de transparantie in het kader van de tweede pensioenpijler te verbeteren, en dus ook aan het ontwerp van koninklijk besluit dat meer transparantie over de kosten nastreeft.

Transparantie kan het vertrouwen van de burger in de tweede pensioenpijler immers versterken.

Sommige leden van de Commissie wijzen erop hoe belangrijk het is dat de evenredigheid tussen de transparantiemaatregelen en de toegevoegde waarde ervan voor de burger behouden blijft. Zo kunnen immers extra complexiteit en buitensporige kosten worden vermeden.

De standaardisering van de informatie stelt de burger bovendien in staat om de verschillende producten die beschikbaar zijn op de markt, gemakkelijker te vergelijken.

De Commissie vestigt er echter de aandacht op dat niet alleen de kosten moeten worden bekeken om te bepalen of een aanvullende pensioenovereenkomst beter is dan een andere. Het is de uiteindelijke doelstelling die essentieel blijft: een goed aanvullend pensioen verkrijgen.

### **2. Toepassingsgebied**

#### ***2.1. Beperking tot de overeenkomsten die nog worden gecommercialiseerd***

Sommige leden van de Commissie zijn van oordeel dat de verplichting om informatie over de kosten openbaar te maken, beperkt zou moeten worden tot de pensioenovereenkomsten en de pensioentoezeggingen die nog worden gecommercialiseerd of die nog openstaan voor nieuwe aansluitingen.

Andere leden van de Commissie onderstrepen echter dat er geen lacunes zouden mogen bestaan op het vlak van de informatiestroom. De gestandaardiseerde informatie over de instapkosten en de recurrente kosten zou toegankelijk moeten zijn voor alle aangeslotenen, bij voorkeur in het nieuwe aansluitingsdocument (ook voor de “gesloten regelingen”).

Voor de overeenkomsten die niet meer worden gecommercialiseerd, of die gesloten zijn voor nieuwe aansluitingen, zijn er immers geen potentiële aangeslotenen meer. Voor die overeenkomsten is het dan ook niet meer nodig om precontractuele informatie of informatie op het moment van de aansluiting te verstrekken.

Bovendien zouden de aangeslotenen in hun overeenkomst over “theoretische” informatie over de kosten moeten kunnen beschikken, en zullen ze die informatie individueel ter beschikking krijgen via hun pensioenoverzicht. Ook het transparantieverslag bevat informatie over de kosten.

Tot slot hebben de kosten voor de pensioentoezeggingen van het type “vaste prestaties” geen enkele impact, omdat de prestatie onmiddellijk bekend is bij het afsluiten van de overeenkomst. Daarom

worden die pensioentoezeggingen uit het toepassingsgebied van het ontwerp van koninklijk besluit uitgesloten.

In het licht daarvan vragen sommige leden van de Commissie zich af of het nodig is om bepaalde informatieverplichtingen toe te passen op de pensioentoezeggingen waarbij de kosten geen rechtstreekse impact hebben op de aangeslotenen, zoals de toezeggingen van het *cash balance*-type, waarvan de eindprestatie op voorhand bekend is of die naar een index verwijzen (zie ook verder onder punt 2.5).

Datzelfde geldt voor de “oude” klassieke portefeuilles van de verzekeringsondernemingen (verzekeringen tak 21 met een vaste gegarandeerde rente van de verzekeringsonderneming met betrekking tot de reserves en de toekomstige premies) waarvan de eindprestatie bekend is op het moment waarop de overeenkomst wordt gesloten. Daarom bepaalt het koninklijk besluit “leven” trouwens dat er in het kader van dat soort overeenkomsten geen verplichting tot precontractuele informatieverstrekking bestaat over de kosten, omdat een aangeslotene de verschillende producten kan vergelijken op basis van het gewaarborgde kapitaal op einddatum en zo kan zien welk product het beste voor hem is.

## **2.2. Kosten in verband met de overlijdensdekking**

Bepaalde leden van de Commissie zijn van oordeel dat de informatieverstrekking over de kosten zou moeten worden uitgebreid tot de kosten voor de aanvullende dekkingen die een impact zouden kunnen hebben op de rechten van de aangeslotenen. Vaak zijn de aangeslotenen zich niet bewust van het voor de aanvullende dekkingen bestemde bedrag van de bijdragen.

Andere leden van de Commissie merken echter op dat die informatie vanaf 1 januari 2026 individueel aan de aangeslotenen zal worden meegedeeld in hun pensioenoverzicht.

## **2.3. Occasionele kosten**

Volgens sommige leden van de Commissie zouden ook de occasionele kosten, zoals de uitstapkosten of de transferkosten, ten laste van de aangeslotenen of de inrichters, in gestandaardiseerde informatie aan bod moeten komen in de vorm van een percentage.

Sommige leden van de Commissie merken echter op dat het ontwerp van koninklijk besluit tot doel heeft standaardinformatie te verstrekken over de kosten die standaard worden aangerekend, en die niet afhankelijk zijn van een beslissing van de inrichter of de aangeslotenen, en dit om een vergelijking mogelijk te maken tussen de verschillende producten die op de markt voorhanden zijn.

Bovendien merken sommige leden van de Commissie op dat er andere verplichtingen inzake transparantie en informatieverstrekking bestaan in tal van reglementeringen (WAP, koninklijk besluit “leven”, WIBP, ...) die al transparantie bieden op dat punt.

## **2.4. Bepaling van het percentage voor de life cycle-producten**

Het ontwerp van koninklijk besluit voorziet in de mededeling van een enkel kostenpercentage, los van de manier waarop de kosten worden aangerekend, of van de evolutie van de kosten in de tijd.

Bij producten van het *life cycle*-type kan het bedrag van de kosten immers evolueren in functie van de leeftijd van de aangeslotene.

In het kader daarvan vraagt de Commissie zich af welk percentage aan de aangeslotene moet worden meegedeeld: het maximumpercentage, een gemiddeld percentage, het initiële percentage en het uiteindelijke percentage, ...

Sommige leden van de Commissie stellen voor om, in het geval van een overeenkomst die tijdens zijn looptijd van een belegging van 100% in aandelen geleidelijk evolueert naar een belegging van 100% in obligaties, de informatie te verstrekken voor de verschillende beleggingsportefeuilles.

### **2.5. *Verskil tussen IBP en verzekeringsonderneming***

De Commissie stelt vast dat het ontwerp van koninklijk besluit voorziet in een informatieverplichting voor alle kosten, inclusief de kosten voor de onderliggende beleggingen, de IBP-producten en de tak 23-producten van de verzekeringsondernemingen, die in het kader van een middelenverbintenis worden beheerd, terwijl een verzekeringsonderneming, die in het kader van een resultaatsverbintenis handelt, voor de tak 21-producten enkel informatie zal moeten verstrekken over de instapkosten en de recurrente kosten.

Toch zijn sommige leden van de Commissie van oordeel dat de informatieverstrekking over de kosten beperkt zou kunnen worden tot de instapkosten en de recurrente kosten voor de toezeggingen zoals een zuivere *cash balance*, die gebaseerd is op een vast rendement of een externe index, waarbij de pensioenprestatie conform het reglement wordt toegekend, en waarbij de kosten geen enkele impact hebben op de eindprestatie of de uiteindelijke pensioentoezegging (bv. een sectorale pensioentoezegging).

## **3. Inwerkingtreding**

De transparantiewet van 26 december 2022 is gewijzigd door de wet van 11 december 2023, met name om de verschillende inwerkingtredingsdatum van de verschillende delen ervan te herzien en uit te stellen.

Zo bepaalt de nieuwe wet onder meer dat de aansluitingsdocumenten en de pensioenoverzichten vanaf 2026 aan de aangeslotenen moeten worden verstrekt in plaats van vanaf 2024 en 2025 zoals oorspronkelijk was voorzien. Beide documenten bevatten de verschillende gegevens over de kosten.

Sommige leden van de Commissie zijn, om redenen van coherentie en om een kostenstijging te vermijden, van oordeel dat het ontwerp van koninklijk besluit “kosten” hetzelfde jaar in werking moet treden voor de bilaterale producten, nl. in 2026 (zoals dat al het geval is voor de pensioentoezeggingen) en niet 3 maanden na de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad. Die leden merken op dat de nieuwe transparantiewetgeving al een enorme tijdsinvestering vereist op het vlak van de IT-ontwikkelingen. Door alle maatregelen vanaf 2026 in werking te laten treden, zouden de vereiste ontwikkelingen in het kader van het voorontwerp van koninklijk besluit “kosten” samen in aanmerking kunnen worden genomen met de vereiste ontwikkelingen in het kader van de transparantiewet, waardoor bijkomende ontwikkelingen kunnen worden vermeden die enkel voor 2025 zouden gelden.

Om de technische tenuitvoerlegging van dit ontwerp van koninklijk besluit mogelijk te maken, zal in elk geval een termijn van meer dan 3 maanden nodig zijn.

Dit zou de pensioeninstellingen ook in staat moeten stellen om de nodige IT-ontwikkelingen voort te zetten die onontbeerlijk zijn voor de opstelling van de reglementaire documenten van de transparantiewet.

## **4. Overige opmerkingen**

### **4.1. *Regelmatige monitoring***

Sommige leden van de Commissie stellen voor om de FSMA de opdracht te geven om regelmatig een studie te maken over de kosten (alle kosten, inclusief de uitstapkosten of de occasionele kosten) in verband met de aanvullende pensioenen en dit op basis van de gegevens waarover ze al beschikt.

Sommige leden van de Commissie zijn van oordeel dat het resultaat van die studie het mogelijk zal maken de kosten te monitoren, en dat het ter discussie aan de Commissie zou moeten worden meegedeeld.

Op die manier zal de FSMA kunnen opsporen welke pensioeninstellingen de reglementering niet naleven en zal de Commissie op het hoogste worden gehouden van de algemene ontwikkelingen die op dat vlak zullen worden uitgevoerd.

Sommige leden van de Commissie merken bovendien op dat er andere verplichtingen op het vlak van transparantie en informatieverstrekking bestaan in tal van reglementeringen (WAP, koninklijk besluit “leven”, WIBP, ...) die al transparantie bieden op dat punt, en dat voor elk van die verplichtingen eigen specifieke maatregelen inzake follow-up en/of rapportering bestaan.

Sommige leden van de Commissie merken op dat de occasionele kosten vrij uitzonderlijk zijn, en dat de aangeslotene de impact van die kosten op zijn pensioenoverzicht zal kunnen terugvinden. Andere leden hebben vragen bij de gegrondheid van die opmerking, omdat niet is aangetoond dat die occasionele kosten uitzonderlijk of weinig frequent zijn.

### **4.2. *Standaardinformatie over het rendement***

De Commissie stelt vast dat de standaardinformatie over de kosten niet is gekoppeld aan standaardinformatie over het (in het verleden behaalde en toekomstige) rendement.

De aan een aanvullende pensioenovereenkomst verbonden kosten zijn echter niet het enige element met een invloed op de eindprestatie. Het rendement is een even belangrijk element van de aanvullende pensioenovereenkomst.

De Commissie stelt vast dat er tot op zekere hoogte al een informatieverplichting over de rendementen bestaat, omdat de aansluitingsdocumenten informatie bevatten over het in het verleden behaalde rendement<sup>1</sup>, terwijl het koninklijk besluit “prognoses” bepaalt dat, in het pensioenoverzicht, drie projecties ter beschikking moeten worden gesteld van de aangeslotenen volgens drie scenario’s (gunstig, neutraal en ongunstig) waarvan de parameters gestandaardiseerd zijn.

Sommige leden van de Commissie bevelen echter een standaardisering van de informatie over het in het verleden behaalde en het toekomstige rendement aan, om op die manier de keuze van het beste aanvullend pensioenproduct mogelijk te maken. Andere leden van de Commissie zijn van oordeel dat de huidige reglementering (aansluitingsdocument en prognoses in het pensioenoverzicht) toereikend is op dat vlak.

---

<sup>1</sup> Artikel 16 van de transparantiewet van 26 december 2022 voorziet op zijn minst in een informatieverstrekking over de in het verleden behaalde resultaten wanneer de aangeslotene een beleggingsrisico draagt, en waarbij meerdere beleggingsmogelijkheden worden geboden.

#### **4.3. Definitie van acquisitietoeslag**

Sommige leden merken op dat het verslag aan de Koning expliciet vermeldt dat de kosten van het distributienetwerk en de door de verzekeringstussenpersonen geïnde commissies in de kostenpercentages moeten worden opgenomen, terwijl de definitie van “acquisitietoeslag” van het ontwerp van koninklijk besluit een kopie is van de definitie van “acquisitietoeslag” in het koninklijk besluit “leven” dat uitsluitend betrekking heeft op de kosten van de verzekeringsonderneming.

Om onzekerheid over de inaanmerkingneming van de distributiekosten te vermijden, stellen sommige leden van de Commissie voor om de definitie van “acquisitietoeslag” in het ontwerp van koninklijk besluit als volgt aan te passen: *“toeslag die globaal wordt ingehouden door de verzekeringsonderneming, en die bestemd is om [...]”* in plaats van *“toeslag bestemd om de kosten van de verzekeringsonderneming [...]”*.

#### **4.4. Standaardpresentatie van bepaalde informatie die over de aanvullende pensioenen moet worden verstrekt**

De Commissie dringt erop aan dat het ontwerp van koninklijk besluit tot goedkeuring van het reglement van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten betreffende de gestandaardiseerde presentatiewijze van bepaalde informatieverplichtingen inzake aanvullende pensioenen, haar binnen een redelijke termijn wordt voorgelegd zodat zij het voorstel met de nodige aandacht kan onderzoeken.